

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського»

Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра теорії та методики практичної психології

Методичні рекомендації

щодо забезпечення самостійної
роботи здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня денної форми навчання

з дисципліни

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ (ПСИХОЛОГІЯ)»

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 013 ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Автор:

Мельничук Ірина Валентинівна

Одеса 2021

Рекомендовано до друку за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (*Протокол №10 від 25.03.2021 р.*)

Рецензенти:

Гузенко В. А. кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Одеського національного політехнічного університету

Пивоварчик І. М. кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії та методики практичної психології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

Методичні рекомендації з дисципліни «Вступ до спеціальності (психологія) для здобувачів вищої освіти першого рівня навчання денної форми зі спеціальності 013 Початкова освіта / укл. І. В. Мельничук. Одеса. Університет Ушинського. 28 с.

Методичні рекомендації складено відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 року № 1/9-434 «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення» і містять пояснювальну записку, вказівки щодо організації самостійної роботи студентів, зміст самостійної роботи з дисципліни «Вступ до спеціальності (психологія)» питання до самоконтролю, а також список літератури.

Призначені для здобувачів першого рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 013 Початкова освіта.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
Ключові поняття дисципліни	7
Навчально-тематичний план модулю.....	11
Основний зміст дисципліни	12
Критерії оцінювання знань.....	15
Методичні рекомендації до дисципліни	20
Інформаційне забезпечення дисципліни	22
Додаток.....	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності (психологія)» є складовою програми професійної підготовки здобувачів першого рівня Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», які навчаються зі спеціальністю 013 Початкова освіта.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів першого освітньо-кваліфікаційного рівня навчання денної форми систему спеціальних знань у галузі сучасної психології, адекватного уявлення про професіоналізм в психології, а також уявлення про закономірності формування та розвитку психіки; систематизувати у студентів спеціальні психологічні знання при вирішенні завдань подальшої професійної діяльності; ознайомити з основними напрямками практичної психології; сформувати вміння використовувати психологічні методи дослідження психологічних явищ; вивчити основні характеристики розвитку дитини у різних вікових періодах та у зрослої людини тощо.

Передумови для вивчення дисципліни: паралельно з вивченням навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності (психологія)» студенти мають вивчати такі навчальні дисципліни, як «Педагогіка», «Диференціальна психологія».

Очікувані результати навчання: унаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувачі першого освітньо-кваліфікаційного рівня повинні

Знати:

- особливості навчання студента-першокурсника у вищому навчальному закладі; права та обов'язки студента;
- основні форми та види навчальних занять;
- особливості Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи навчання;

- основні поняття модуля, витоки й шляхи розвитку професії ;

Уміти:

- використовувати знання під час навчання у вищому навчальному закладі;
- визначати основні етапи становлення професії психолога;
- визначати основні сфери професійної діяльності психолога;

опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність виявляти навички міжособистісної взаємодії.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК-1. Психологічна компетентність. Здатність до особистісного розвитку й соціалізації здобувачів початкової освіти як суб'єктів освітнього процесу на основі знань про їхні вікові, фізіологічні, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку.

Очікувані результати навчання:

ПРН-3. Оцінювати вікові особливості, індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів здобувачів початкової освіти.

ПРН-4. Знати теорію процесу навчального пізнання, сучасні освітні технології.

ПРН-8. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів молодших школярів та стратегіями їх урахування під час навчання, розвитку й виховання здобувачів початкової освіти; швидко та правильно розв'язувати педагогічні ситуації. Складати психолого-педагогічну характеристику на учня та клас.

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка», «Диференціальна психологія».

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Вступ до спеціальності (психологія)»**

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01Освіта / Вступу до спеціальності (психологія)	Статус дисципліни: Обов'язкова	
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма: Початкова освіта	Мова навчання: українська	
Змістових модулів – 2		Рік навчання:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання есе, інтерпретації, реферати, сценарії	Спеціальність: 013 Початкова освіта	1-й	
Загальна кількість годин – 150		Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	1	
		Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
Індивідуальні завдання:			
40 год.			
Вид контролю: КМР, залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 33% /67%

Ключові поняття курсу

Агресивність – емоційний стан і риса характеру людини. Характеризується імпульсивною активністю поведінки, афективними переживаннями – гніву, злості, прагненням заподіяти іншому травму (фізично або морально). В агресивному стані особа може повністю втратити самоконтроль.

Адаптація людини – процес пристосування людини до зміни умов життєдіяльності. Анімізм (від лат. *anima* – душа, дух) – віра в безсмертя душі та в існування духів. Аномалія – у психології різноманітні відхилення від норми перебігу психічних процесів і функцій. Психічна А. може зумовлюватися фізіологічними дефектами аналізаторів, соматичними вадами, а також неправильними діями, підходами до навчання, тренування тощо.

Апатія – психічний стан людини, який супроводжується індіферентністю, байдужістю, відсутністю інтересу до навколишніх явищ і подій. А. буває справжня і уявна.

Архетип (від гр. *Arche* – початок, *typos* – зразок) – модель поведінки, алгоритм пізнання, який переходить від покоління до покоління.

Відчуття – побудова образів окремих властивостей предметів навколишнього світу в процесі безпосередньої взаємодії з ними.

Враження – чуттєві образи з яскраво вираженим емоційним відтінком.

Людині властиво проводити сприйняте через свої емоції і почуття, так би мовити, почуттєво оцінювати сприйняте.

Гнів – психічний стан людини. Фізіологічним механізмом Г. є підвищення процесів збудження в корі головного мозку, викликаних певними негативними подразниками

Гомеостаз – процес, за рахунок якого досягається відносна сталість внутрішнього середовища організму (температури тіла, кров'яного тиску, концентрації цукру в крові). Дезадаптація – порушення адаптаційних процесів

Дістрес – стрес, пов’язаний з вираженими негативними емоціями, який справляє шкідливий вплив на здоров’я.

Досвід – сукупність знань, умінь, що здобуваються у процесі життя, на практиці.

Емпатія – пасивно-споглядальницьке ставлення до почуттів, психічних станів іншої особи без активного втручання з метою надання допомоги.

Збудження – динамічний фізіологічний процес, за допомогою якого нервові, м’язові і залозисті живі клітини відповідають на зовнішній вплив.

Ілюзія – хибне сприймання об’єктивного світу, що виникає під впливом зовнішнього подразника або хворобливого стану нервової системи.

Інтенція – спрямованість свідомості на який-небудь об’єкт.

Локомоція – переміщення тіла в просторі.

Методологія (від гр. *methodos* – шлях дослідження, спосіб пізнання ; *logos* – наука) – система основних принципів та методів науки.

Мовлення внутрішнє – різновид мовної діяльності, що виступає в ролі механізму мовного мислення.

Мотив – спонукальна причина дій і вчинків людини.

Мотивація – сукупність мотивів, доказів для обґрунтування чогось; мотивування. М. буває більш і менш усвідомленою.

Надія – очікування чогось, сподівання. Може мати лише позитивне спрямування. Н. породжує наміри досягти певних успіхів у майбутньому, виступає організуючим фактором діяльності особи.

Негативні тропізми – рухи у напрямі від подразника.

Несвідоме – сукупність психічних процесів, станів та дій, зумовлених явищами дійсності, що не піддаються контролю з боку свідомості та впливу яких людина не здатна зафіксувати.

Обдарованість – поняття загальної психології, високий рівень задатків, схильностей. О. є результатом і свідченням високого рівня інтелектуального розвитку індивіда.

Образ – форма і продукт суб'єктивного, ідеального відображення об'єктивної реальності у свідомості людини.

Передсвідоме – частина несвідомого, яка складається з прихованих (латентних) знань. Підсвідоме – психічні процеси, стани та дії, які не усвідомлюються лише в певний момент, проте можуть помітно вплинути на зміст свідомості людини.

Психічний розвиток – вид безповоротних кількісних та якісних змін психіки.

Психічний стан – психологічна характеристика, що відбиває тривалі душевні переживання особистості.

Психологія вчинку – напрям психології, який виник у 70-х роках ХХ ст. в Україні; його прихильники вважають психологію наукою про вчинок.

Резистентність – здатність організму чинити опір подразненню.

Рефлексія (від лат. *refl exio* – відображення) – внутрішня психічна діяльність, спрямована на усвідомлення власних дій та станів людини.

Розвиток – поступальний рух, в результаті якого відбувається зміна якості об'єкта, перехід від старого до нового.

Розщеплення особистості – хворобливий психічний стан роздвоєння свідомості суб'єкта спостерігається при істерії, сомнамбулізмі.

Самооцінка – 1) усвідомлення людиною свого «Я»; 2) цінність, якою людина наділяє себе загалом і окремі властивості своєї особистості, діяльності, поведінки.

Самопізнання – функція самосвідомості, яка спрямовує людину на пізнання своїх тілесних та духовних можливостей і якостей, свого місця серед інших людей.

Самосвідомість – 1) усвідомлене ставлення людини до самої себе та свого місця в житті; 2) свідомість людини, спрямована на себе.

Сенсомоторна реакція – рухова реакція у відповідь на дію сенсорного подразника

.Спіритизм – містичне вчення, яке проповідує віру в духів, у те, що людина нібито за допомогою медіума може спілкуватися з духами.

Суб'єкт психології – людина як носій певних фізичних та психічних властивостей

Сугестивність – підвищена піддатливість стосовно спонукань, що спровоковані іншими людьми.

Творчість – продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення.

Умовний рефлекс – тимчасовий нервовий зв'язок. Фобії – нав'язливі страхи, які людина не в змозі переборювати.

Цінність – поняття, що фіксує позитивне або негативне значення будь-якого об'єкта або явища.

«Я-концепція» – динамічна система уявлень людини про себе.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН МОДУЛЯ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	ін	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Професійна діяльність психолога												
Змістовий модуль 1. Професійна діяльність психолога												
Тема 1. Види психологічних знань .	6	2	2		4	4						
Тема 2. Історія становлення психологічної професії	6	2	2		4	4						
Тема 3. Основні напрямки діяльності практичного психолога	8	2	4		4	4						
Тема 4. Система психологічної служби.	6	2	2		4	4						
Тема 5. Психологічна служба в системі освіти України	8	2	2		4	4						
Тема 6. Специфіка діяльності психолога у закладах освіти	12	2	4		4	4						
Тема 7. Специфіка діяльності психолога у дошкільних закладах	6	2	2		4	6						
Тема 8. Психологічна робота в різних сферах життєдіяльності	10	2	4		4	6						
Змістовий блок 2. Психолог як особистість та фахівець												
Тема 9. Паспорт професії «психолог»	8	2	2		4	8						
Тема 10. Професійні та особистісні якості психолога	12	2	4		2	8						
Тема 11. Етичний кодекс професійної діяльності психолога	8		2		2	8						
ІНДЗ	40				40							
УСЬОГО	150	20	30		40	60						

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Професійна діяльність психолога **Змістовий модуль 1. Професійна діяльність психолога**

Тема 1. Види психологічних знань

Види психологічних знань. Повсякденна психологія. Психологічні знання в мистецтві. Наукова психологія. Практична психологія. Парапсихологія.

Тема 2. Історія становлення психологічної професії

Професія як спільнота людей. Професія як галузь прикладання зусиль. Професія як діяльність та галузь прояву особистості. Історія психологічних знань у межах інших наук. Вітчизняний досвід становлення та розвитку психологічної професії.

Тема 3. Основні напрямки діяльності практичного психолога

Соціальний запит та завдання, що виникають перед психологом при роботі з клієнтом. Психологічна допомога, психологічна підтримка та психологічний супровід. Найважливіші задачі психопрофілактичної роботи. Психодіагностика як один з напрямків діяльності практичного психолога. Загальне уявлення про психологічну корекцію як напрямок практичної психології. Теоретичні та методологічні основи психологічного консультування. Психотерапія у діяльності практичного психолога. Коротка характеристика основних психотерапевтичних напрямків. Форми практичної психологічної роботи. Групові та індивідуальні форми психологічної роботи. Психологічний тренінг як метод практичної психології.

Тема 4. Система психологічної служби.

Сучасні тенденції розвитку психології. Галузі психології. Система психологічної служби. Центри та заклади науково-дослідної, прикладної та практичної психології в Україні. Склад психологічного співтовариства. Публікації та обмін психологічною інформацією. Психологічна періодика.

Тема 5. Психологічна служба в системі освіти України

Етапи становлення психологічної служби в системі освіти. Положення про психологічну службу у системі освіти України. Завдання та основні проблеми психологічної служби у народній освіті.

Тема 6. Специфіка діяльності психолога у закладах освіти

Мета і завдання та практичного психолога у закладах освіти. Основні види діяльності психолога з школярами, батьками та вчителям. Специфіка роботи з «важкими» дітьми та підлітками. Психолого-педагогічний консилиум. Учасники психолого-педагогічного консилиуму.

Тема 7. Специфіка діяльності психолога у дошкільних закладах

Мета і завдання та практичного психолога у дошкільних закладах. Основні види діяльності психолога з дітьми дошкільного віку, їх батьками та вихователями. Специфіка проведення психодіагностики з дітьми раннього віку.

Тема 8. Психологічна робота в різних сферах життєдіяльності

Психологічна робота у медичній сфері. Психологія в клінічній практиці. Психогігієна, психопрофілактика та реабілітація як види діяльності медичного психолога. Психологія в юридичній практиці. Судово-психологічна експертиза. Робота практичного психолога в спорті. Уявлення про практичну психологію бізнесу, реклами та менеджменту. Соціальна психологія на виробництві та фірмі. Психологія в управлінні. Психологічна допомога сім'ям.

Змістовий модуль 2. Психолог як особистість та фахівець

Тема 9. Паспорт професії «психолог».

Модель діяльності спеціаліста-психолога. Професіограма психолога. Професійно-посадові вимоги до психолога. Етапи формування індивідуального стилю діяльності психолога.

Тема 10. Професійні та особистісні якості психолога

Кваліфікаційний профіль психологів. Протипоказання для роботи у якості психолога. Кризи професійної діяльності психолога. Проблема професійних деструкцій у розвитку психолога. Професійно важливі особистісні якості психолога. Відповідальність, емпатія, повага та безоцінне ставлення до іншої людини. Комунікабельність та ініціативність психолога. Прагнення до самопізнання та саморозвитку. Цілеспрямованість та наполегливість психолога. Творчість та інтуїція в діяльності психолога.

Тема 11. Етичний кодекс професійної діяльності психолога

Етичний кодекс професійної діяльності психолога. Відповідальність психолога. Конфіденційність. Кваліфікована пропаганда психології. Професійна кооперація. Етичні принципи проведення психологічних досліджень.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин	
		Денна	Заочна
	Модуль 1. Професійна діяльність психолога		
1	Види психологічних знань .	2	
2	Історія становлення психологічної професії	2	
3	Основні напрямки діяльності практичного психолога	4	
4	Система психологічної служби.	2	
5	Психологічна служба в системі освіти України	2	
6	Специфіка діяльності психолога у закладах освіти	4	
7	Специфіка діяльності психолога у дошкільних закладах	2	
8	Психологічна робота в різних сферах життєдіяльності	4	
9	Паспорт професії «психолог»	2	
10	Професійні та осо-бистісні якості психолога	4	
11	Етичний кодекс професійної діяльності психолога	2	
	Усього:	30	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна	Заочна	
	Модуль 1. Професійна діяльність психолога			
1	Види психологічних знань .	4		КМР, залік
2	Історія становлення психологічної професії	4		
3	Основні напрямки діяльності практичного психолога	4		
4	Система психологічної служби.	4		
5	Психологічна служба в системі освіти України	4		
6	Специфіка діяльності психолога у закладах освіти	4		
7	Специфіка діяльності психолога у дошкільних закладах	6		
8	Психологічна робота в різних сферах життєдіяльності	6		
9	Паспорт професії «психолог»	8		

10	Професійні та осо-бистісні якості психолога	8	
11	Етичний кодекс професійної діяльності психолога	8	
	Разом	60	

5.4. Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ)

№ з/п	Завдання	Кількість годин	
		Денна	Заочна
	Модуль 1. Професійна діяльність психолога		
1	Види психологічних знань .	4	
2	Історія становлення психологічної професії	4	
3	Основні напрямки діяльності практичного психолога	4	
4	Система психологічної служби.	4	
5	Психологічна служба в системі освіти України	4	
6	Специфіка діяльності психолога у закладах освіти	4	
7	Специфіка діяльності психолога у дошкільних закладах	4	
8	Психологічна робота в різних сферах життєдіяльності	4	
9	Паспорт професії «психолог»	4	
10	Професійні та осо-бистісні якості психолога	2	
11	Етичний кодекс професійної діяльності психолога	2	
	Разом	40	

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Критерії оцінювання підсумкового контролю (залік)

бали	Критерії
0 балів	Відповіді на запитання відсутні.
1-5 балів	Відповіді на запитання неповні, невпевнені. Відсутні приклади практичного використання.
6-10 балів	Студент не вміє логічно думати, робити власні висновки. Відповіді на запитання формальні, книжкові. Не наведено прикладів практичного використання психології загальної та вікової
11-15 балів	Відповіді на запитання загалом правильні, проте наявні помилки у визначеннях. Студент намагається робити власні висновки, наводить приклади практичного використання психології загальної та вікової

16-20
балів

Студент уміє розмірковувати, робити власні висновки. Відповіді на запитання повні, обґрунтовані, логічно побудовані, з прикладами практичного використання.

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	<p>Студент вільно володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом вступу до спеціальності (психологія) як науки на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються впевненістю, повнотою, логікою та аргументованістю. Володіє культурою психологічних досліджень. Має міцні знання про: концептуальні підходи психології, систему психологічних наук, зв'язки з іншими науками, основні психологічні погляди видатних психологів в історії класичної і вітчизняної психології; основні принципи, методи і форми організації навчальної роботи контролю, оцінювання психологічної діяльності; сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів психологічної діяльності. Здатний: оперувати базовими психологічними знаннями; виявляти креативність у вирішенні проблемних ситуацій, адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; аргументувати, переконувати і відстоювати свою позицію засобами вербального і невербального спілкування. Уміє: працювати в команді, демонструючи навички міжособистісної взаємодії, користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і ефективно використовувати інформацію, що надається ВНЗ; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її; обирати методи психології, які адекватні психологічній ситуації; аналізувати психологічні ситуації.</p>
Добре (82-89 В)	<p>Студент володіє навчальним матеріалом і науково-понятійним апаратом вступу до спеціальності (психологія) як науки на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань під час самостійної роботи. Усні відповіді відрізняються логікою та аргументованістю, хоча вони не завжди повні. Володіє культурою психологічних досліджень. Має знання концептуальні підходи психології, систему психологічних наук, зв'язки з іншими науками, основні психологічні погляди видатних психологів в історії класичної і вітчизняної психології; основні принципи, методи і форми організації навчальної роботи контролю, оцінювання психологічної діяльності; сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів психологічної діяльності. Здатний: оперувати базовими психологічними знаннями; виявляти креативність у вирішенні проблемних ситуацій, адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; аргументувати, переконувати і відстоювати свою позицію засобами вербального і</p>

	<p>невербального спілкування. Уміє: працювати в команді, демонструючи навички міжособистісної взаємодії, користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і ефективно використовувати інформацію, що надається ВНЗ; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її; обирати методи психології, які адекватні психологічній ситуації; аналізувати психологічні ситуації.</p>
<p>Добре (74-81 C)</p>	<p>Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності. Усні відповіді відрізняються невпевненістю, є загалом правильними, але не повними. Під час психологічного дослідження виявляє неточності, припускається незначних помилок в його аналізі. Має на достатньому рівні знання концептуальні підходи психології, систему психологічних наук, зв'язки з іншими науками, основні психологічні погляди видатних психологів в історії класичної і вітчизняної психології; основні принципи, методи і форми організації навчальної роботи контролю, оцінювання психологічної діяльності; сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів психологічної діяльності. Здатний: оперувати базовими психологічними знаннями; виявляти креативність у вирішенні проблемних ситуацій, адаптуватися й діяти в нових ситуаціях; аргументувати, переконувати і відстоювати свою позицію засобами вербального і невербального спілкування. Уміє працювати в команді, проте подекуди виявляє схильність до прийняття позиції інших студентів; користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і ефективно використовувати інформацію, що надається ВНЗ; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її; обирати методи психології, які адекватні психологічній ситуації; аналізувати психологічні ситуації.</p>
<p>Задовільно (64-73 D)</p>	<p>Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання в стандартних ситуаціях. Має на задовільному рівні знання про систему психологічних наук, зв'язки з іншими науками, основні психологічні погляди видатних психологів в історії класичної і вітчизняної психології; припускається помилок і визначенні основних принципів, методів і форм психологічної діяльності, контролю й оцінювання психології учнів; має прогалини у знаннях форми організації навчальної роботи контролю, оцінювання психологічної діяльності; сутність, принципи, форми, методи організації різних напрямів психологічної діяльності. Усні відповіді неповні,</p>

	<p>вирізняються неточністю, неаргументовані, припускається помилок у визначеннях. Не виявляє творчості у вирішенні проблемних ситуацій, нестандартні ситуації викликають значні труднощі; здебільшого не має власної позиції. Не вміє працювати в команді, подекуди виявляє агресивність під час вирішення спірних питань. Частково демонструє вміння користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і ефективно використовувати інформацію, що надається ВНЗ; здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її; обирати методи психології, які адекватні психологічній ситуації; аналізувати психологічні ситуації.</p>
<p>Задовільно (60-63 E)</p>	<p>Студент має епізодичні знання про систему психологічних наук, зв'язки з іншими науками, основні педагогічні погляди видатних педагогів в історії класичної і вітчизняної педагогіки; припускається суттєвих помилок у визначенні основних принципів, методів і форм організації навчальної роботи, контролю й оцінювання навчальної діяльності учнів; мають прогалини знання щодо сутності, принципів, форм, методів організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. Усні відповіді неповні, неточні, неаргументовані, припускається значних помилок у визначеннях. Пасивний у вирішенні освітньо-виховних ситуацій, нестандартні ситуації викликають значні труднощі; здебільшого не має власної позиції. Не вміє працювати в команді, поводить себе агресивно відносно інших студентів під час виконання групових завдань. вміє користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і ефективно використовувати інформацію, що надається ВНЗ; не вміє здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її; обирати методи психології, які адекватні психологічній ситуації; аналізувати психологічні ситуації.;</p>
<p>Незадовільно (35-59 FX)</p>	<p>Студент не володіє навчальним матеріалом, не має знань про систему психологічних наук, зв'язки з іншими науками, основні психологічні погляди видатних психологів в історії класичної і вітчизняної педагогіки; не може визначити основні принципи, методи і форми організації психологічної роботи, контролю й оцінювання психологічної діяльності учнів; мають прогалини знання щодо сутності, принципів, форм, методів організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. принципів, форм, методів організації різних напрямів виховання та самовиховання в навчальній та позакласній діяльності. Усні відповіді неповні, неточні, неаргументовані, припускається значних помилок у визначеннях. Пасивний у вирішенні освітньо-виховних ситуацій, нестандартні</p>

	ситуації викликають значні труднощі; здебільшого не має власної позиції. Не вміє працювати в команді, поводить себе агресивно відносно інших студентів під час виконання групових завдань. Не вміє користуватися технічним обладнанням у викладанні навчального матеріалу і ефективно використовувати інформацію, що надається ВНЗ; не вміє здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, зокрема й електронної, аналізувати й передавати її; не вміє обирати методи психології, які адекватні психологічній ситуації; аналізувати психологічні ситуації.
--	--

4. Засоби діагностування результатів навчання

Контрольні модульні роботи, усне опитування, індивідуальні навчально-дослідні завдання (есе, реферати, презентації, рецензії, сценарії), залік.

Методи навчання

Лекції із застосуванням презентацій, лекції-діалоги, дебати, дискусії, круглі столи, рольові і ділові ігри, кейс-стаді, вправи

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення: опорні конспекти лекцій; спеціальна література, яка представлена у бібліотеці університету та в мережі Інтернет; друковані періодичні видання; електронні видання та комп'ютерні методики; психодіагностичні тести в паперовому і електронному вигляді; ілюстративний матеріал.

Методичні рекомендації до курсу

Тема 1. Види психологічних знань. Завдання для обговорювання:

Підбір прислів'їв, приказок, казок, що містять психологічний зміст; підбір прикладів творів мистецтва із поясненням їхнього психологічного змісту; створення словника психологічних термінів

Тема 2. Історія становлення психологічної професії

Написання твору „Чому я обрав професію психолога”

Тема 3. Основні напрямки діяльності практичного психолога

Написання рефератів про шлях до психології видатних психологів

Тема 4. Система психологічної служби.

Знайомство з Положенням про психологічну службу

Тема 5. Психологічна служба в системі освіти України

Написання рефератів щодо особливостей психологічної служби в системі освіти у різних країнах.

Тема 6. Специфіка діяльності психолога у закладах освіти

Написання есе «Практичний психолог у школі»

Тема 7. Специфіка діяльності психолога у дошкільних закладах

Створення картотеки психодіагностичних методик для дітей раннього віку

Тема 8. Психологічна робота в різних сферах життєдіяльності

Побудова власних «моделей» професіограм психологів, які працюють у різних сферах життєдіяльності

Тема 9. Паспорт професії «психолог»

Створення порівняльної таблиці паспортів професій «психолог» та «соціальний педагог»

Тема 10. Професійні та особистісні якості психолога

Визначення власних професійних та особистісних якостей за допомогою психодіагностичних методик

Етичний кодекс професійної діяльності психолога

Представлення власного бачення етичного кодексу діяльності психолога у вигляді коміксу

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Базова

1. Варій, М. Й. Психологія : Навч. посібник. К. Центр учбової літератури, 2007. 288 с.
2. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник (для студентів-психологів). К.: Ліра-К, 2019. 563 с.
3. Основи загальної та медичної психології у вищій школі /Навч.посіб./за ред. Р.І.Білобровки . 2018. 286 с.

Допоміжна

1. Загальна психологія. Практикум .Під ред. В.В. Волошина. К., 2008.
2. Загальна психологія: Підручник . О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. К.: Либідь, 2005. С. 464.
3. Зимин П. П. Воля и её воспитание у подростков Ташкент, 2005.
4. Иванчиков В. А. Психологические механизмы волевой регуляции М., 2008.
5. Изард К. Э. Психология эмоций . СПб, 2006.
6. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность . М., 2007.
7. Логвиненко А. Д. Психология восприятия . М., 2007.
8. Лурия А. Р. Внимание и память . М., 2005.
9. Музика О.Л. Методичні рекомендації з курсу Вступ до спеціальності / Музика О.Л., Савиченко О.М., Загурська І.С., Майстренко Т.М., Гречуха І.А., Степанюк І.А. Житомир, 2013.
10. Загальна психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
11. Рубінштейн С.Л. Основы общей психологии. СПб, 2006.
12. Узнадзе Д.Н. Общая психология. СПб., 2004.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.mon.gov.ua>
2. <http://www.nbu.gov.ua>
3. <http://metodi4ka.com>
4. <http://www.psychology.su>
5. <http://psyjournals.ru>
6. <http://psyedu.ru>
7. <http://trepsy.net>

Додаток
Орієнтовні тестові завдання
Критерії оцінювання знань
Варіант 1

1. Конкретність, практичність, наочність, неточність понять, що вживаються, опора на життєвий досвід - це особливості знань, що відносяться до:
 - а) ірраціональної психології;
 - б) наукової психології;
 - в) житейської психології.
 2. Практичну психологію представлено:
 - а) прикметами, казками;
 - б) ясновидінням, астрологією;
 - в) консультуванням.
 3. Наукову психологію представлено:
 - а) періодичними психологічними виданнями;
 - б) художньою літературою;
 - в) популярними виданнями.
 4. У Росії значний внесок у розвиток психології як науки внесли:
 - а) З. Фрейд;
 - б) Л.С.Виготський;
 - в) К. Г. Юнг.
 5. Психологічні знання використовуються в:
 - а) архітектурі;
 - б) медицині;
 - в) економіці.
 6. Умови роботи психолога:
 - а) у приміщенні, стоячий;
 - б) на відкритому повітрі, сидячий;
 - в) у приміщенні, сидячий.
 7. Психолог повинен володіти такими професійно важливими якостями:
 - а) нерішучість;
 - б) вміння слухати;
 - в) замкнутість.
 8. Якості, що перешкоджають ефективності професійної діяльності:
 - а) нерішучість;
 - б) прагнення до самопізнання, саморозвитку;
 - в) здібність до самоконтролю.
 9. Домінуючими видами діяльності психолога є:
 - а) консультування;
 - б) програмування;
 - в) рахування.
-
10. На якому з'їзді психологів України був прийнятий Етичний кодекс психолога:
 - а) третьому;
 - б) другому;

- в) першому.
11. Науки, з якими тісно зв'язана психологія:
- а) педагогіка;
 - б) економіка;
 - в) політологія.
12. Звання психолога
- а) не захищено в більшій частині країн;
 - б) не може бути досягнуто без серйозної підготовки;
 - в) може бути привласнено тільки клінічному психологу.
13. Педагогічний психолог
- а) надає учням психологічну підтримку;
 - б) проводить співбесіди з учителями;
 - в) намагається контролювати методи навчання.
14. Психолог-консультант
- а) працює з людьми, що звертаються до нього;
 - б) має справу головним чином з такими проблемами, як самогубство та наркоманія;
 - в) допомагає організаціям знаходити потрібні відповіді на проблеми.
15. Професійна свідомість психолога характеризується:
- а) гуманним ставленням до тварин;
 - б) моральною відповідальністю до прийняття професійних рішень;
 - в) високим ступенем науковості.
16. До основних напрямків психологічної допомоги відносять:
- а) допомога педагогам;
 - б) проблеми спілкування;
 - в) проблеми шлюбу та сім'ї.
17. Принципи діяльності психолога-практика
- а) активності;
 - б) символізму;
 - в) гнучкості.
18. Принципи етичного кодексу
- а) професійна підтримка;
 - б) компетентність;
 - в) захист власних інтересів.
19. Метою практичної психології є
- а) надання психологічної допомоги конкретній людині;
 - б) аналіз діяльності людини;
 - в) виховання дитини.
20. Центр психологічної служби системи освіти в Україні був створений
- а) у 1993 році;
 - б) у 1991 році;
 - в) у 2001 році.
21. Задачі практичного психолога в системі освіти України
- а) виховувати та навчати дітей;

- б) діагностувати інтелектуальні, емоційні, вольові та особистісні особливості учнів;
 - в) здійснювати корекційну роботу з усіма учнями.
22. Мета психологічної просвіти:
- а) збільшення рівня психологічної культури;
 - б) повідомлення «нового»;
 - в) проведення семінарів.
23. Передумовами виникнення професійної психології є
- а) розвиток філософії;
 - б) розвиток експериментальної психології;
 - в) розвиток астрономії.
24. Причини виникнення педагогічної занедбаності у підлітків:
- а) непорозуміння з оточуючими;
 - б) труднощі в навчанні;
 - в) недоліки виховання.
25. Основні функції психолога дошкільного закладу:
- а) участь в педагогічному процесі;
 - б) індивідуальна робота з вихователями;
 - в) забезпечення емоційного благополуччя дитини.
26. Психолог, який працює на підприємстві, виконує такі види діяльності:
- а) оцінка психологічного клімату в колективі;
 - б) корекція;
 - в) виявлення особливостей особистості.
27. Тривалість робочого тижня практичного психолога складає
- а) 20 годин;
 - б) 30 годин;
 - в) 40 годин.
28. У професійній діяльності практичний психолог керується:
- а) Етичним кодексом психолога;
 - б) діагностичними методиками;
 - в) статтями з психологічних журналів.
29. Области застосування професійних психологічних знань:
- а) телефон довіри;
 - б) палаци культури;
 - в) стоматологічні клініки.
30. До наукових знань відносяться знання з
- а) практичної психології;
 - б) парапсихології;
 - в) житейської психології.

Варіант 2

1. До основних напрямків психологічної допомоги відносять:
 - а) психологічна допомога лише дорослим;
 - б) проблеми діяльності;
 - в) шкільна проблематика.
2. Принципи діяльності психолога-практика
 - а) пасивності;
 - б) символізму;
 - в) відповідальності.
3. У Франції шкільна психологічна служба вперше підняла проблему
 - а) виховання дітей із ЗПР;
 - б) навчання дітей із ЗПР;
 - в) виявлення дітей із ЗПР.
4. Основною метою діяльності практичного психолога в системі освіти України є:
 - а) забезпечення психічного та особистісного розвитку учнів;
 - б) забезпечення гармонійного розвитку особистості вчителя;
 - в) надання будь-якої допомоги учням.
5. Основними видами діяльності практичного психолога в системі освіти є:
 - а) експертиза педагогічних інновацій;
 - б) допомога лише гіперактивним учням;
 - в) поліпшення діяльності керівництва.
6. В робочому кабінеті практичного психолога повинні бути
 - а) сейф для зберігання відомостей про клієнтів;
 - б) кушетка;
 - в) художня література.
7. У професійній діяльності практичний психолог керується:
 - а) Етичним кодексом психолога;
 - б) діагностичними методиками;
 - в) статтями з психологічних журналів.
8. Основними завданнями практичного психолога в системі освіти є:
 - а) створення позитивного клімату в класі;
 - б) розв'язання щоденних проблем;
 - в) розвиток індивідуальних особливостей дітей.
9. Науки, з якими тісно зв'язана психологія:
 - а) філософія;
 - б) економіка;
 - в) соціологія.
10. Якості, що перешкоджають ефективності професійної діяльності:
 - а) прагнення до самопізнання, саморозвитку;
 - б) невміння зрозуміти позицію іншої людини;
 - в) ініціативність.
11. Професійна свідомість психолога характеризується:
 - а) гуманним, емпатійним ставленням до людей;

- б) прийняттям професійних рішень;
 - в) високим ступенем рефлексивності.
11. Психолог повинен володіти такими професійно важливими якостями:
- а) низький інтелектуальний рівень розвитку;
 - б) замкнутість;
 - в) комунікативні здібності.
13. Причини відхилень в поведінці педагогічно занедбаних учнів:
- а) негативне відношення до людей;
 - б) конфлікти з родичами;
 - в) помилки педагогів.
14. Тривалість робочого тижня практичного психолога складає
- а) 20 годин;
 - б) 30 годин;
 - в) 40 годин.
15. Основні напрямки діяльності практичного психолога:
- а) проєктивна діагностика;
 - б) психологічне консультування;
 - в) застосування контент-аналізу.
16. Практичну психологію представлено:
- а) ясновидінням, астрологією;
 - б) консультуванням;
 - в) картинами, романами.
17. Наукову психологію представлено:
- а) художньою літературою;
 - б) популярними виданнями;
 - в) науковою літературою.
18. На якому з'їзді психологів України був прийнятий Етичний кодекс психолога:
- а) третьому;
 - б) другому;
 - в) першому.
19. Умови роботи психолога:
- а) на відкритому повітрі, сидячий;
 - б) у приміщенні, лежачий;
 - в) у приміщенні, сидячий.
20. Психологічні знання використовуються в:
- а) педагогіці;
 - б) інженерії;
 - в) археології.
21. Області застосування професійних психологічних знань:
- а) палаци культури;
 - б) телефон довіри;
 - в) фірми.
22. Домінуючими видами діяльності практичного психолога є:
- а) виховання;

- б) діагностування;
- в) навчання.

23. Конкретність, практичність, наочність, неточність понять, що вживаються, опора на життєвий досвід - це особливості знань, що відносяться до:

- а) ірраціональної психології;
- б) наукової психології;
- в) житейської психології.

24. До ненаукових знань відносяться знання з

- а) практичної психології;
- б) парапсихології;
- в) наукової психології.

25. Передумовами виникнення професійної психології є

- а) розвиток експериментальної психології;
- б) розвиток педагогіки;
- в) розвиток астрології.

26. До особливостей професії «психолог» належить

- а) виховання дітей;
- б) намагання розібратися у внутрішньому світі людини;
- в) вміння «бачити людину наскрізь».

27. Метою практичної психології є

- а) проведення діагностування;
- б) аналіз діяльності людини;
- в) надання психологічної допомоги конкретній людині.

28. Педагогічний психолог

- а) виховує дітей;
- б) надає учням психологічну підтримку;
- в) намагається контролювати діяльність керівництва школи.

29. Психолог-консультант

- а) працює з психологічними проблемами людей;
- б) має справу з проблемами наркоманії;
- в) допомагає батькам виховувати дітей.

30. Принципи етичного кодексу

- а) активність діяльності;
- б) безапеляційність;
- в) захист інтересів клієнта.